

Kristina Greif

Klientovo doživljanje spremembe v skupinski obravnavi spolnega nasilja v otroštvu po metodi relacijske družinske terapije. Doktorska disertacija. Mentor: Tanja Repič Slavič. Univerza v Ljubljani, Teološka fakulteta. 2024. XII, 293, I str. <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=160542&lang=slv>

Kandidatka Kristina Greif je v svoji doktorski disertaciji z naslovom „Klientovo doživljanje spremembe v skupinski obravnavi spolnega nasilja v otroštvu po metodi relacijske družinske terapije“ raziskovala klientovo doživljanje spremembe pri skupinski obravnavi spolnega nasilja v otroštvu po metodi relacijske družinske terapije.

Naloga je razdeljena na dva dela – teoretični in empirični del. V teoretičnem delu zajema kritični pregled znanstvene literature in se osredotoča na spolno nasilje v otroštvu, posledice spolnega nasilja v otroštvu, spolno zlorabo in izbrane dejavnike težav pri žrtvah zlorab, model relacijske družinske terapije in spolno nasilje ter spolno nasilje v Svetem pismu.

Empirični del raziskave je razdeljen na dva dela, in sicer na kvantitativni in kvalitativni del, ki vključuje tudi del kvantitativnih metod.

V prvem, kvantitativnem delu raziskave je bil cilj s pomočjo vprašalnikov ugotoviti, kakšna je raven individualnih težav ter moči, izražanja agresije, zmožnosti samokontrole in čustvenega procesiranja med tistimi, ki so poročali o spolni zlorabi, v primerjavi s tistimi, ki spolne zlorabe niso doživeli. Sodelovalo je 707 udeležencev, od tega 81,26 % žensk in 18,74 % moških. Na podlagi rezultatov Lestvice spolne zlorabe (vprašalnik o travmi v otroštvu) jih je od anketiranih spolno zlorabo v otroštvu doživelo 61,39 %, 38,61 % pa spolne zlorabe ni doživelo. Rezultati so pokazali, da so imeli spolno zlorabljeni v primerjavi z nikoli spolno zlorabljenimi več težav pri izražanju agresije, več individualnih težav, nižjo samokontrolo, deloma tudi slabše čustveno procesiranje.

Kvalitativni ter deloma kvantitativni del raziskave je bil izveden v okviru skupinske obravnave spolnega nasilja po modelu relacijske družinske terapije. V skupinski obravnavi je sodelovalo 10 odraslih udeleženk, ki so doživele spolno zlorabo v otroštvu. Skupina se je sestajala enkrat na 2 tedna eno študijsko leto.

Namen tega dela raziskave je bil preveriti prispevek relacijske družinske terapije k lajšanju težav pri žrtvah spolnih zlorab v otroštvu, in sicer na področjih individualnih problemov in moči, samokontrole, agresije in čustvenega procesiranja,

predvsem pa tudi raziskati klientovo doživljanje sprememb pri terapiji oziroma klientovo doživljanje poteka terapevtskega procesa in terapevtskega delovanja pri skupinski obravnavi spolnega nasilja. Za ugotavljanje razlik in sprememb pred terapevtskim procesom in po njem so udeleženke vprašalnike izpolnile dvakrat, in sicer pred skupinsko obravnavo in po njej. Rezultati so dokazali učinkovitost in uspešnost relacijske družinske terapije pri večini obravnavanih (prej omenjenih) področij.

Poleg vprašalnikov je kandidatka z udeleženkami opravila tudi tri intervjuje: na začetku, sredini in ob koncu sestajanja skupine za spolno zlorabljenke. Analiza rezultatov na podlagi intervjujev o klientovem doživljanju sprememb in procesa skupinske obravnave spolne zlorabe v otroštvu je z interpretativnim pristopom ugotovila ključne značilnosti procesa skupinske obravnave po metodi RDT – te so se izrazile v štirih osrednjih kategorijah: 1) spremembe pri klientu samem, 2) spremembe v odnosu z drugimi, 3) pogoji pri terapiji, 4) lastnosti terapevta.

Raziskava vsekakor potrjuje, da je spolna zloraba v otroštvu pomemben dejavnik tveganja za težave v odraslosti in da je terapevtska obravnava po modelu RDT za osebe z omenjeno travmo učinkovita in uspešna. V nadaljevanju bi bilo v kvalitativno raziskavo smiselno vključiti tudi moške in pri ženskih udeleženkah po določenem obdobju od zaključka skupine morda ponovno preveriti izraženost sprememb – nekateri učinki terapije se namreč pokažejo šele z zamikom in na daljši rok. Pri kvalitativnem delu, v katerem se je s fenomenološkim pristopom poskušalo bolje razumeti, kako udeleženke terapije doživljajo spremembe in sam terapevtski proces, je bila omejitve vloga raziskovalke, ki je terapevtski proces vodila, obenem pa tudi obravnavala doživljanje sprememb in terapevtskega procesa v intervjujih. Udeleženke terapij so tako morda podajale sprejemljivejše odgovore kot bi jih sicer.

Model relacijske družinske terapije je empirično sicer že bil preverjen – tudi na področju spolnih zlorab –, vendar ne z vidika ključnih intervencij v skupinski obravnavi. Te so dokazale uspešnost terapije na področju klientovih individualnih težav in moči, regulacije agresije in funkcionalnosti čustvenega procesiranja ter zmožnosti samokontrole – prav to tudi predstavlja znanstveni prispevek. Ugotovitve raziskave bodo tako lahko v pomoč različnim strokovnim delavcem, ki se srečujejo z žrtvami spolnih zlorab in njihovimi posledicami. Vsekakor je to delo tudi dodaten prispevek k mozaiku dosedanjih spoznanj, ki nam posledice spolnih zlorab pomagajo bolje razumeti in razreševati.

Tanja Repič Slavič